

31996Y0217(01)

Informacija Komisije – Okvirne odredbe Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj

Službeni list C 045, od 17. veljače 1996., str. 0005 – 0016

(Tekst od značaja za Europski gospodarski prostor)

1. Uloga istraživanja i razvoja u unaprjeđivanju rasta, konkurentnosti i zapošljavanja

1.1. Sukladno članku 130. stavku (1) Ugovora o EZ-u, Zajednica i Države članice moraju se zalagati za "poticanje boljeg iskorištavanja industrijskog potencijala politike inovacija, istraživanja i tehnološkog razvoja".

Nadalje, članak 130. stavak (3) propisuje da Zajednica mora pridonositi postizanju tog cilja "putem propisa i mjera koje provodi u skladu s ostalim odredbama ovog Ugovora". Sukladno tomu, ove okvirne odredbe za potpore za istraživanje imaju za cilj provođenje pravila tržišnog natjecanja doprinoseći ostvarivanju toga cilja.

1.2. Istraživanje i razvoj mogu doprinijeti značajnom rastu, jačoj konkurentnosti i porastu zaposlenosti. Jedinostveni europski akt uvrstio je u Ugovor o EZ-u među ostalim odredbe članka 130. točke f) koje naglašavaju da je cilj Zajednice jačanje znanstvenih i tehnoloških temelja industrije Zajednice i poticanje njezine međunarodne konkurentnosti. Ugovorom iz Maastrichta potvrđen je taj cilj i naglašena potreba Zajednice da potiče suradnju u području istraživanja i tehnološkog razvoja između poduzetnika, istraživačkih centara i visokoškolskih ustanova.

1.3. Jedan od načina promicanja tih ciljeva predstavljaju i višegodišnji okvirni programi za područje istraživanja i tehnološkog razvoja (ITR). Četvrti okvirni program (1994. – 1998.) koji su usvojili Europski parlament i Vijeće¹ obuhvaća četiri osnovna područja aktivnosti:

- a) provedbu istraživanja, tehnološkog razvoja i demonstracijskih programa, promicanjem suradnje s poduzetnicima i između poduzetnika, istraživačkih centara i visokoškolskih ustanova;
- b) promicanje suradnje između Zajednice, trećih zemalja i međunarodnih organizacija u području istraživanja, tehnološkog razvoja i demonstracijskih aktivnosti;
- c) širenje i vrednovanje rezultata aktivnosti Zajednice u području istraživanja, tehnološkog razvoja i demonstracijskih aktivnosti;
- d) poticanje usavršavanja i kretanja radnika koji sudjeluju u istraživanju unutar čitavog područja Zajednice.

1.4. Bijela knjiga o Rastu, konkurentnosti i zapošljavanju² utvrdila je izazove nastupajućeg stoljeća i ustanovila načine svladavanja tih izazova. Sadrži prijedloge velikog broja mjera i inicijativa koje bi zajednički trebale provoditi Države članice i Zajednica s ciljem suzbijanja nezaposlenosti u Europskoj Uniji.

Posebno ističe važnost općih mjera za poticanje ulaganja u istraživanje i tehnološki razvoj (ITR) od strane poduzetnika, uključujući pri tom povoljne mjere oporezivanja kao i mjere kojima se potiče veća učinkovitost istraživanja. Posebno se zalaže za "prijenos

¹ Službeni list L 126, od 18. svibnja 1994., str: 1.

² Glasnik EZ-a, Dodatak 6/93.

većeg dijela troškova za istraživanje na privatni sektor [...] i preusmjeravanje intervencija države s izravnih na neizravne instrumente potpore".

1.5. No, Bijela knjiga navodi da veći dio troškova za istraživanje i razvoj u Zajednici snose Države članice. Trenutno iznos sredstava koje Zajednica izdvaja za istraživanje i razvoj iznosi tek 4 % ukupnih izdataka Država članica za javna i civilna istraživanja. Štoviše, samo 13 % izdataka za istraživanje i razvoj unutar Unije namijenjeno je suradnji u području istraživanja između poduzetnika iz različitih Država članica.

1.6. Kao što to također ističe Bijela knjiga, Zajednica ulaže razmjerno manje u istraživanje i tehnološki razvoj nego neki od njezinih konkurenata. Što se tiče državnih potpora, sukladno podacima koji su prikupljeni od početka provedbe okvirnih odredbi Zajednice 1996. godine, a posebno u odnosu na podatke koji obuhvaćaju razdoblje od 1990. do 1992. godine, prijavljene potpore namijenjene prvenstveno industrijskom istraživanju i razvoju bile su zastupljene s manje od 5 % u ukupnom iznosu državnih potpora.

1.7. Također je naglašeno da sukladno načelu utvrđenom u članku 3. točki g) Ugovora o EZ-u, mjere koje poduzimaju Države članice moraju biti usklađene sa zajedničkim tržištem i pravilima o državnim potporama koja svoje uporište nalaze u odredbama članaka 92. i 93. Ugovora o EZ-u.

1.8. Jedan od ciljeva politike tržišnog natjecanja je unaprijediti međunarodnu konkurentnost industrije Zajednice i na taj način pridonijeti ostvarivanju ciljeva utvrđenih u članku 130. stavku (1) Ugovora o EZ-u. Pravila o tržišnom natjecanju stoga se moraju konstruktivno primjenjivati kako bi se promicala suradnja koja omogućuje razvoj i širenje nove tehnologije u Državama članicama, poštujući pri tom pravila koja se odnose na prava intelektualnog vlasništva. Kada se radi o kontroli državnih potpora, mora se u obzir uzeti potreba da se sredstva stavljaju na raspolaganje onim sektorima koji će pridonijeti jačanju konkurentnosti industrije Zajednice.

1.9. Komisija je oduvijek izražavala naklonost prema državnim potporama za istraživanje i razvoj. Taj pozitivan stav Komisije opravdava niz razloga: ciljevi takvih potpora, financijske potrebe i često značajni rizici aktivnosti istraživanja i razvoja, i uzimajući u obzir udaljenost tih projekata od tržišta, smanjenu mogućnost da bi takva potpora mogla narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu.

1.10. Komisija je svoj pozitivan stav izrazila u više od 500 odluka koje je donijela na temelju Okvirnih odredbi Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj (poznate kao "Okvir Zajednice")³. Taj joj je pozitivan stav bio moguć i iz razloga što su Države članice uvijek poštivale ograničenja utvrđena Okvirom Zajednice.

1.11. Ova izmijenjena i ispravljena verzija Okvira Zajednice nastoji uzeti u obzir recentna razvojna postignuća i iskustva stečena tijekom godina.

Jedno od takvih razvojnih postignuća predstavlja i Sporazum o subvencijama i kompenzacijskim mjerama u smislu Sporazuma GATT iz 1994. godine. Sporazum o subvencijama i kompenzacijskim mjerama uzima u obzir posebna obilježja potpora za istraživanje. Člankom 8. Sporazuma utvrđuju se među ostalim uvjeti pod kojima se potpore za poslove istraživanja koje vrše poduzetnici ili visokoškolske ili istraživačke

---

³ SL C 83, od 11. travnja 1986.

ustanove na temelju ugovora sklopljenih s poduzetnicima smatraju nespornima. Okvir također na odgovarajući način uzima u obzir ostale ciljeve i propise Unije.

2. Primjena pravila o državnim potporama na potpore za istraživanje i razvoj (Članak 92. stavak (1) Ugovora o EZ-u)

2.1. Članak 92. stavak (1) Ugovora o EZ-u propisuje da je svaka potpora koju dodjeljuje Država članica, ili koja se dodjeljuje kroz državna sredstva u bilo kojem obliku, a kojim se narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja davanjem prednosti pojedinim poduzetnicima ili proizvodnji pojedinih roba, ukoliko utječe na trgovinu između Država članica, nespojiva sa zajedničkim tržištem.

2.2. Što je istraživanje i razvoj bliže tržištu, to značajniji može biti učinak državne potpore na narušavanje tržišnog natjecanja. Kako bi se odredio taj stupanj približenosti tržištu istraživanja i razvoja za koje se dodjeljuje potpora, Komisija je uvela razliku između temeljnog istraživanja, industrijskog istraživanja i aktivnosti razvojnog istraživanja. Definicije navedenih faza istraživanja i razvoja, a koje odgovaraju definicijama kako ih predviđa Sporazum o subvencijama i kompenzacijskim mjerama, nalaze se u Dodatku I. ovog Okvira.

2.3. Inovacije ne predstavljaju zasebnu kategoriju istraživanja i razvoja. Za aktivnosti koje se mogu smatrati inovativnima, a ne odgovaraju kategorijama navedenim u točki 2.2., mogu se dodijeliti državne potpore samo ako su usklađene s propisima Zajednice u odnosu na potpore namijenjene ulaganju.

2.4. Javno financiranje aktivnosti istraživanja i razvoja od strane javnih neprofitnih visokoškolskih ili istraživačkih ustanova i institucija općenito nije obuhvaćeno člankom 92. stavkom (1) Ugovora o EZ-u.

Kada su rezultati javno financiranih projekata istraživanja i razvoja koje provode takve institucije dostupni industriji Zajednice na nediskriminirajućoj osnovi, Komisija će pretpostaviti da se u tom slučaju ne radi o državnoj potpori u smislu članka 92. stavka (1) Ugovora o EZ-u.

Kada se istraživanje i razvoj vrši od strane javnih, neprofitnih visokoškolskih ili istraživačkih institucija, u korist ili u suradnji s industrijom (poduzetnicima), tada će Komisija pretpostaviti da se ne radi o državnoj potpori u smislu članka 92. stavka (1), u slučaju da:

a) javne neprofitne visokoškolske ili istraživačke institucije pridonose projektima istraživanja u ulozi konkurentnih poduzetnika privatnog sektora, primjerice u vidu naknade po tržišnim uvjetima za usluge koje pružaju;

b) ili u slučaju:

- da poduzetnici koji surađuju na projektu snose pune troškove projekta, ili

- da se rezultati koji se ne smatraju pravom intelektualnog vlasništva mogu slobodno objavljivati i širiti i da se prava intelektualnog vlasništva koja su vezana na rezultate istraživanja i razvoja mogu u potpunosti dodijeliti javnim, neprofitnim institucije, ili

- da javne, neprofitne institucije od poduzetnika koji sudjeluju na projektu, i koji su nositelji prava intelektualnog vlasništva koje je vezano za rezultate istraživačkog projekta, primaju naknadu koja odgovara tržišnoj cijeni za ta prava i za rezultate koji nisu obuhvaćeni pravom intelektualnog vlasništva i mogu se slobodno širiti na zainteresirane treće strane.

2.5. Tijela javne vlasti mogu povjeriti istraživanje i razvoj poduzetnicima ili pak izravno kupovati od poduzetnika rezultate istraživanja i razvoja. U slučaju da se ne provodi postupak javnog natječaja, Komisija će pretpostaviti mogućnost da se radi o državnoj potpori u smislu članka 92. stavka (1). Ukoliko se ti ugovori sklapaju po tržišnim uvjetima, posebice nakon provedenog postupka javnog natječaja u skladu s odredbama Direktive Vijeća 92/50/EEZ⁴, općenito će se pretpostaviti da se ne radi o državnoj potpori u smislu članka 92. stavka (1) Ugovora o EZ-u.

3. Usklađenost potpora za istraživanje i razvoj s člankom 92. stavak (3) točke b) i c) Ugovora o EZ-u)

3.1. Kada potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima za istraživanje i razvoj ispunjavaju uvjete iz članka 92. stavka (1) Ugovora o EZ-u i kao takve moraju biti ispitane od strane Komisije, mogu se temeljem jednog od izuzeća predviđenih člankom 92. stavkom (3) smatrati usklađenima sa zajedničkim tržištem.

3.2. U slučaju kada Komisija ispitivanjem utvrdi da je predmetna potpora namijenjena poticanju izvršenja nekog važnog projekta od zajedničkog europskog interesa ista će imati pravo na izuzeće kako je to predviđeno člankom 92. stavkom (3) točkom b).

3.3. Zajednički europski interes mora se konkretno dokazati. Primjerice mora se dokazati da projekt predstavlja značajan napredak u odnosu na pojedine programe istraživanja i razvoja Zajednice ili da omogućuje značajan napredak u postizanju određenih ciljeva Zajednice.

3.4. U prošlosti je Komisija primijenila izuzeće koje predviđa članak 92. stavak (3) točka b) u ograničenom broju slučajeva. Prema njezinim iskustvima ovo se izuzeće prije svega može primijeniti na projekte prekogranične suradnje od velike kvalitativne i u načelu kvantitativne važnosti (kao što su to primjerice projekti koji se odnose na utvrđivanje industrijskih normi koje industriji Zajednice omogućuju da osigura sve prednosti jedinstvenog tržišta). Stoga je Komisija među ostalim ocijenila da se određeni Eureka projekti u području elektronike (EU 127 JESSI, EU 102 EPROM, EU 147 DAB, EU 43 ESF) ili televizije visoke rezolucije (EU 95 HDTV) smatraju projektima od zajedničkog europskog interesa.

3.5. U slučaju da državna potpora ne ispunjava uvjete za izuzeće predviđeno člankom 92. stavkom (3) točkom b), ipak se može smatrati usklađenom s Ugovorom o EZ-u temeljem odredbi članka 92. stavka (3) točke c) kojima se predviđa izuzeće za potpore kojima se potiče razvoj određenih gospodarskih djelatnosti, pod uvjetom da te potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj je to suprotno zajedničkom interesu.

3.6. Pri ocjeni koja se odnosi na mogućnost primjene članka 92. stavka (3) točke c) Ugovora o EZ-u, Komisija će posebnu pozornost posvetiti vrsti istraživanja koje se provodi, korisnicima potpore, intenzitetu potpore, dostupnosti rezultata i ostalim mjerodavnim čimbenicima navedenima u Odjeljcima 5. i 6.

4. Prijava prijedloga državne potpore za istraživanje i razvoj sukladno članku 93. Ugovora o EZ-u

---

⁴ SL L 209, od 24. srpnja 1992.

4.1. Sukladno članku 93. stavku (3) državne potpore za istraživanje i razvoj podliježu obvezi prijave Komisiji. Kako bi se olakšao postupak za Državu članicu i rad Komisije, prijava se vrši na standardnom obrascu prijave koji je Komisija odaslala Državama članicama u pismu od 22. veljače 1994., o standardnim obrascima prijave i izvješćivanja, kako je izmijenjeno i dopunjeno pismom Komisije Državama članicama od 2. kolovoza 1995. Obrazac o dodatnim podacima prijave potpora za istraživanje i razvoj koji se nalazi u Dijelu A, Dodatka II. pisma od 2. kolovoza 1995. (koji se sastoji od podataka koji se obično moraju dostaviti u prijavi državne potpore za istraživanje i razvoj sukladno članku 93. stavku (3) Ugovora o EZ-u) zamijenjen je novim obrascem prijave koji je naveden u Dodatku III. i sastavni je dio ovog Okvira.

4.2. Cilj je Komisije ostvariti najveću moguću transparentnost pri primjeni programa državnih potpora. To znači da se ciljevi koji se žele postići programom potpora, korisnici programa itd. moraju jasno definirati. Moraju se izričito navesti različite kategorije troškova koji će se smanjiti kroz potporu, a potpora se mora dodjeljivati na način i u obliku koji omogućava izračun intenziteta potpore u odnosu na rečene troškove, kao što je to navedeno u Dodatku II.

4.3. U svrhu istraživanja i razvoja mogu se odobriti sve vrste potpora. Međutim, Države članice moraju omogućiti Komisiji da izračuna ekvivalent potpore u slučaju da se ona ne isplaćuje u obliku izravne subvencije putem dostave iscrpnih informacija potrebnih za taj izračun.

4.4. Kada Država članica smatra da se mogu primijeniti odredbe članka 92. stavka (3) točke b) Ugovora o EZ-u, mora ispitati jesu li ispunjeni relevantni uvjeti te u prijavi potpore dokazati Komisiji da su isti ispunjeni.

4.5. Priopćenje Komisije Državama članicama o skraćenom postupku odobravanja programa potpora za male i srednje poduzetnike i izmjenama i dopunama postojećih programa potpora⁵ u cijelosti se primjenjuje na državne potpore za istraživanje i razvoj, kao što se primjenjuje i pravilo de minimis⁶.

4.6. Do danas je Komisija kao odgovor na svoje pismo od 22. veljače 1994. (kao što je izmijenjeno i dopunjeno 2. kolovoza 1995.) zaprimila značajan broj prijava koje su se odnosile samo na refinanciranje i/ili produljenje postojećih programa potpora koji su sukladne važećim Okvirnim odredbama Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i usklađene sa zajedničkim tržištem. Komisija se nikada nije negativno očitovala na te prijave.

Na temelju iskustva koje je stekla, Komisija zaključuje da prijava povećanja godišnjeg ukupnog iznosa odobrenog programa potpore više nije potrebna, ako to povećanje, izraženo u ECU, ne premašuje 100 % (u nominalnom iznosu) početnog godišnjeg iznosa, pod uvjetom da je program potpore neograničenog trajanja, ili da povećanje nastaje unutar razdoblja važenja programa potpora ograničenog trajanja.

---

⁵ SL C 213, od 19. kolovoza 1992., str: 10.

⁶ Pravilo de minimis (pravilo o potporama male vrijednosti) koje se trenutačno primjenjuje navedeno je u točki 3.2. Smjernica Komisije za državne potpore malim i srednjim poduzetnicima (SL C 213, od 19. kolovoza 1992., str:2.)

Produljenja već odobrenih programa potpora koji nisu izmijenjeni u odnosu na uvjete provedbe i koji su usklađeni s novim Okvirnim odredbama i koji uključuju ili ne uključuju povećanja ukupnih predviđenih sredstava (do gore navedene granice od 100 %), potrebno je ponovno prijaviti tek od pete godine nakon isteka roka važenja početno odobrenog programa potpora. Međutim, Države članice obvezuju se unaprijed obavijestiti Komisiju o refinanciranju ili produljenju programa te nastavljaju podnositi godišnja izvješća Komisiji o primjeni predmetnih programa potpora.

4.7. Pojedinačne potpore unutar nekog programa potpora za istraživanje i razvoj koji je odobrila Komisija, u načelu se ne moraju prijavljivati. Međutim, da bi se Komisiji omogućilo da ocjenjuje značajne iznose potpora koje se dodjeljuju temeljem odobrenih programa potpora te usklađenost tih potpora sa zajedničkim tržištem, Komisija traži prethodnu prijavu svakog pojedinačnog projekta istraživanja čiji su troškovi veći od 25 milijuna ECU i za koje prijedlog potpore predviđa bruto ekvivalent potpore u iznosu većem od 5 milijuna ECU.

Ovo novo pravilo prijave mora se smatrati prikladnom mjerom u smislu članka 93. stavka (1) Ugovora o EZ-u, budući da je njegovo opravdanje ispitano od strane predstavnika Država članica na multilateralnom sastanku.

Uskoro Komisija ima namjeru dopuniti i izmijeniti postojeći postupak prijave u odnosu na Eureka projekte te predložiti odgovarajuće mjere u smislu odredbi članka 93. stavka (1) Ugovora o EZ-u.

4.8. Pojedinačne dodjele potpora izvan odobrenih programa potpora za istraživanje i razvoj moraju se prijaviti temeljem članka 93. stavka (3) Ugovora o EZ-u, osim u slučaju kada se radi o potporama male vrijednosti (de minimis potpore).

5. Intenzitet potpore

5.1. Dopušteni intenzitet potpore utvrđuje Komisija u svakom pojedinačnom slučaju. Ocjena Komisije u svakom posebnom slučaju uzet će u obzir vrstu projekata ili programa, sveukupna razmatranja koja se odnose na konkurentnost europske industrije, rizik koji nastaje narušavanjem tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu između Država članica. Opća ocjena navedenih rizika za posljedicu imaju razmatranje Komisije da temeljna istraživanja i industrijska istraživanja mogu ostvariti pravo na više iznose potpora nego što je to slučaj s razvojnim istraživanjima koja su uže povezana sa stavljanjem rezultata istraživanja i razvoja na tržište, i stoga, ako primaju potporu, lakše dovode do narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine.

5.2. Javno financiranje temeljnih istraživanja koje se obično neovisno provodi od strane neprofitnih visokoškolskih ili istraživačkih institucija ne predstavlja državnu potporu u smislu članka 92. stavka (1) Ugovora o EZ-u.

U iznimnim slučajevima kada temeljno istraživanje provode poduzetnici ili kada se ono provodi za poduzetnike, potpora će biti obuhvaćena člankom 92. stavkom (1) Ugovora o EZ-u, ali budući da je ova vrsta istraživanja daleko od tržišta i njezini su rezultati u načelu široko dostupni za iskorištavanje na nediskriminirajućoj osnovi i po tržišnim uvjetima, može im se dodijeliti potpora s bruto intenzitetom potpore do 100 % opravdanih troškova.

Kako bi se smatrali temeljnim istraživanjem poslovi ne smiju biti povezani ni na koji način s industrijskim ili komercijalnim ciljevima određenog poduzetnika i moraju jamčiti slobodu širenja rezultata istraživanja.

5.3. U pravilu bruto intenzitet potpore za industrijska istraživanja ne smije premašiti 50% opravdanih troškova projekta (sukladno Dodatku II.)

5.4. Za studije o tehničkoj izvedivosti koje su uvjet za provedbu poslova industrijskog istraživanja može se dodijeliti potpora u visini do 75 % opravdanih troškova studije, dok se za studije o tehničkoj izvedivosti koje su uvjet za provedbu poslova razvojnog istraživanja mogu dodijeliti potpore u visini do 50 % troškova studije. Te gornje granice utvrđene su u smislu neznatnog utjecaja takvih potpora na tržišno natjecanje i trgovinu.

5.5. Poslovi razvojnog istraživanja usko su povezani s tržištem i ovdje postoji značajniji rizik u smislu da će takve potpore uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja i trgovine unutar Zajednice.

Sukladno praksi Komisije koja je stečena u proteklim godinama, dopušteni bruto intenzitet potpore iznosi 25 % opravdanih troškova projekta (sukladno Dodatku II.)

5.6. Kao što je to utvrđeno u točki 4.3 Okvira Zajednice, Države članice smiju koristiti sve instrumente potpora u odnosu na potpore za istraživanje i razvoj. U slučaju potpore u obliku predujma za koji se u slučaju uspješnosti rezultata projekta odobrava povrat, dopušteni intenzitet potpore (izražen kao bruto ekvivalent potpore) je propisan ovim Okvirom za različite faze istraživanja. U slučaju neuspjeha predmetnog istraživanja, Komisija može u skladu s praksom stečenom u prošlosti dopustiti viši intenzitet potpore budući da neuspjeh projekta smanjuje rizik od narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine. Pri prijavi potpore za koju se odobrava povrat Države članice moraju dostaviti Komisiji podatke o iznosima i točnom postupku povrata, uključujući i prijedloge uvjeta koje će Komisija ocijeniti u svakom pojedinom slučaju.

5.7. U cilju poticanja širenja rezultata istraživanja, Komisija smatra da se potpore za prijavu patenata i produljenje zaštite od strane malih i srednjih poduzetnika (u smislu važeće definicije Zajednice) mogu dodijeliti do istog iznosa koji se primjenjuje i za potpore za poslove istraživanja koji su prvi doveli do stvaranja predmetnih patenata.

5.8. U slučaju državnih potpora za projekte istraživanja i razvoja koji se provode u suradnji javnih istraživačkih institucija i poduzetnika, zbroj (kumulacija) potpora koja nastaje zbrajanjem izravnih državnih potpore nekom određenom projektu istraživanja i doprinosa javnih istraživačkih institucija na istom projektu, i ukoliko iste predstavljaju potporu (vidi točku 2.4), ne smije premašiti prethodno navedene gornje granice potpore.

5.9. U slučajevima kada poslovi istraživanja i razvoja obuhvaćaju i industrijska istraživanja i razvojna istraživanja, dopušteni intenzitet potpore u pravilu ne smije premašiti ponderirani prosjek dopuštenih intenziteta potpore koji se primjenjuju na te dvije vrste istraživanja.

5.10. Ne dovodeći u pitanje ocjenu u svakom pojedinom slučaju koja se u pravilu provodi kako je to navedeno u točki 5.1., intenziteti potpora utvrđeni u točkama 5.3 do 5.8 ovog Okvira mogu se povećati u sljedećim slučajevima:

5.10.1. Kada se potpora dodjeljuje malim i srednjim poduzetnicima⁷ za 10 postotnih poena;

---

⁷ Definicija koja se trenutno primjenjuje je ona određena u Smjernicama Zajednice za državne potpore malim i srednjim poduzetnicima (SL C 213, od 19. kolovoza 1992., str. 10).

5.10.2. Kada se istraživački projekt provodi u području navedenom u članku 92. stavku (3) točki a), za 10 postotnih poena;

Kada se istraživački projekt provodi u području navedenom u članku 92. stavku (3) točki c), za 5 postotnih poena;

Gore navedena regionalna povećanja mogu se premašiti, uzimajući u obzir gornje granice koje se primjenjuju na regionalne potpore namijenjene ulaganju i potrebu da se potiču nematerijalna ulaganja koja je sukladna politici Zajednice, no pod uvjetom da ne premašuju granične iznose navedene u točki 5.10.6.

5.10.3. Kada je istraživački projekt u skladu s ciljevima posebnog projekta ili programa koji se odvija kao dio okvirnog programa Zajednice za istraživanje i razvoj, može ostvariti pravo na povećanje iznosa državne potpore za 15 postotnih poena.

Ovo povećanje može iznositi 25 postotnih poena kada projekt uključuje i prekograničnu suradnju između poduzetnika i javnih istraživačkih organizacija ili između najmanje dva neovisna partnera u dvije Države članice, pri čemu se rezultati istraživanja objavljuju i dostupni su širokoj javnosti, uz poštivanje prava intelektualnog i industrijskog vlasništva.

5.10.4. Kada istraživački projekt nije u skladu s ciljevima posebnog projekta ili programa koji se odvija kao dio okvirnog programa Zajednice za istraživanje i razvoj, Komisija će dopustiti povećanja od najviše 10 postotnih poena, pod uvjetom da je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

a) da projekt uključuje učinkovitu prekograničnu suradnju između najmanje dva neovisna partnera iz dvije Države članice, posebno u okviru koordinacije nacionalnih smjernica istraživanja i tehnološkog razvoja (ITR);

b) da projekt uključuje učinkovitu suradnju između poduzetnika i javnih istraživačkih organizacija, posebno u okviru koordinacije nacionalnih smjernica istraživanja i tehnološkog razvoja (ITR);

c) da su rezultati projekta široko dostupni i objavljeni, da se licence za patente dodjeljuju ili da se provode i druge aktivnosti pod uvjetima koji su slični onima koje propisuje Zajednica u odnosu na širenje rezultata istraživanja i tehnološkog razvoja (članak 130. točka j) Ugovora o EZ-u).

5.10.5. Predmetna Država članica mora Komisiji dostaviti dostatne podatke kako bi joj omogućila da ocijeni jesu li ispunjeni navedeni kriteriji.

5.10.6. Kombinacija povećanja intenziteta potpore (zbrajanje potpora) koja je opisana u točkama 5.10.1. do 5.10.4. s postotcima koji su navedeni u točkama 5.3 i 5.8, ne smije premašiti najviši bruto intenzitet potpore od 75 % za industrijsko istraživanje, odnosno 50 % za razvojno istraživanje. Navedena se ograničenja moraju poštivati u svim slučajevima.

5.11. Kada državna potpora za istraživanje i razvoj ispunjava uvjete za izuzeće predviđeno odredbama članka 92. stavka (3) točke b) Ugovora o EZ-u, bruto intenzitet potpore ne smije premašiti granice iznosa koji su odobreni Pravilnikom Svjetske trgovinske organizacije (75 % za industrijska istraživanja, 50 % za razvojna istraživanja).

5.12. Gore utvrđene gorenje granice za potpore za istraživanje i razvoj primjenjuju se na državne potpore.

Međutim, pri ocjeni potpora za istraživanje i razvoj, Komisija mora uzeti u obzir kombinaciju državnih potpora i sredstava financiranja Zajednice (zbrajanje potpora) koja proizvodi učinke na tržišno natjecanje i trgovinu.

Pri zbrajanju sredstava financiranja Zajednice i državnih potpora, taj ukupni iznos potpore ne smije premašiti 75 % u slučaju industrijskih istraživanja, odnosno 50 % u slučaju razvojnih istraživanja.

5.13. Bruto intenziteti potpore od 75 % za industrijska istraživanja, odnosno 50 % za razvojna istraživanja (koji se smatraju nespornim najvišim intenzitetima subvencija sukladno Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o subvencijama i kompenzacijskim mjerama) mogu se odobriti ako su slični projekti ili programi konkurenata sa sjedištem izvan Europske Unije (tijekom posljednje tri godine) primili, ili će primiti, potporu istog intenziteta koji vrijedi za navedene dvije vrste istraživanja.

Ako je to moguće, predmetna Država članica treba dostaviti Komisiji dostatne podatke kako bi istoj bilo omogućeno da ocijeni slučaj, posebice u odnosu na potrebu kompenzacije kompetitivnih prednosti koje koriste konkurenti iz trećih zemalja.

Posjeduje li Komisija dokaze (službene publikacije, prijave Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, podatke OECD-a, podatke iz proračuna itd.) da neka treća zemlja dodjeljuje ili planira potporu čiji iznos opravdava viši intenzitet potpore, izdat će svoje mišljenje o prijavi, a u kojem će zatražiti usklađenje intenziteta u roku od 30 radnih dana za pojedinačne potpore, odnosno u roku od dva mjeseca za programe potpora.

Postoje li samo posredni dokazi i pretpostavke, Komisija će nakon što je sakupila sve odgovarajuće podatke od Država članica dati svoje mišljenje o mogućnosti usklađenja u roku od dva mjeseca.

Gore navedeni rokovi računaju se od dana dostave detaljnog zahtjeva kojeg je podnijela jedna ili više Država članica.

6. Poticajni učinak potpora

6.1. Državne potpore za istraživanje i razvoj moraju imati poticajni učinak na poduzetnike kako bi isti provodili poslove istraživanja i razvoja kao dodatnu aktivnost svojem uobičajenom poslovanju. Isto tako mogu potaknuti poduzetnike koji ne provode istraživanje i razvoj da se počnu baviti takvim aktivnostima. Kada rečeni poticajni učinak nije očit, Komisija može takve potpore ocijeniti nepovoljnije nego što to inače čini.

6.2. Kako bi ustanovila da će planirana potpora potaknuti poduzetnike da provode istraživanja koja inače ne bi provodili, Komisija mora posebno uzeti u obzir određive čimbenike (kao što su to primjerice promjena izdataka za istraživanje i razvoj, promjena broja zaposlenih na poslovima istraživanja i razvoja i izdataka za istraživanje i razvoj u odnosu na ukupni prihod), pozitivne i negativne vanjske učinke (tzv. eksternalije), dodatne troškove povezane s prekograničnom suradnjom i ostale relevantne čimbenike koje je Država članica navela u prijavi. Prijedlog potpore može se također ocijeniti dopuštenim ako doprinosi širenju područja istraživanja i razvoja ili njegovom ubrzavanju.

6.3. Komisija stoga zahtijeva od Država članica da i u prijavi potpora za istraživanje i razvoj i pri podnošenju godišnjih izvješća o provedbi odobrenih programa potpora, dokažu da je potpora potrebna kao poticaj te da se ni u kom slučaju ne radi o potpori za pokrivanje troškova poslovanja (operativna potpora).

6.4. Komisija može pretpostaviti da se radi o potpori koja predstavlja neophodan poticaj ako je primatelj (korisnik) potpore mali ili srednji poduzetnik u smislu važeće definicije Zajednice.

6.5. Komisija će pridavati osobitu važnost uvjetima navedenim u točkama 6.2 i 6.3:

- u slučaju pojedinačnih istraživačkih projekata koji su neposredno povezani s tržištem i koje provode veliki poduzetnici,
- u svim slučajevima u kojima je značajan udio troškova za istraživanje i razvoj nastao već prije primjene potpore.

7. Godišnja izvješća

Za svaki odobreni program potpore Komisija u pravilu zahtijeva godišnje izvješće o njegovoj provedbi. Na osnovu tih izvješća Komisija će biti u mogućnosti nadzirati dodjelu potpora i, ako je to potrebno, predlagati odgovarajuće mjere u slučaju da smatra da predmetni program narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja protivno zajedničkom interesu, primjerice protuzakonitim usmjeravanjem potpora na određene sektore ili poduzetnike.

Rečena izvješća moraju biti u skladu s kriterijima o standardnim obrascima prijave i izvješćivanja utvrđenima u pismu Komisije Državama članicama od 22. veljače 1994., kao što je izmijenjeno i dopunjeno 2. kolovoza 1995.

8. Provedba

8.1. Okvir će se provoditi u skladu s ostalim propisima Komisije o državnim potporama, odredbama ostalih europskih ugovora i zakonodavstvom koje se donosi temeljem tih ugovora. To se posebice odnosi na državne potpore u sektoru nuklearne energije koji je još uvijek obuhvaćen člankom 232. stavkom (2) Ugovora o EZ-u, odredbama Ugovora Euratom, te kada se radi o pitanjima obrane, člankom 223. Ugovora o EZ-u.

8.2. Stupanjem na snagu Uredbe kojom se provodi Sporazum OECD-a o poštivanju uobičajenih uvjeta tržišnog natjecanja u brodogradnji i popravku trgovačkih brodova, državne potpore za poslove istraživanja i razvoja u sektoru brodogradnje i popravka brodova neće više biti obuhvaćene Okvirom nego će se ocjenjivati sukladno odredbama rečene Uredbe.

9. Važenje

Komisija će ponovno ispitati ovaj Okvir nakon pet godina. Osim toga, u svakom trenutku može u suradnji s Državama članicama izvršiti izmjene i dopune istog, ako se to pokaže potrebnim iz razloga koji se odnose na politiku tržišnog natjecanja ili da bi se u obzir uzeli ostali propisi i smjernice Zajednice i preuzete međunarodne obveze.

DODATAK I.

Definicija faza istraživanja i razvoja za potrebe članka 92. Ugovora o EZ-u

Okvir Zajednice namjerava obuhvatiti potpore za istraživanje i razvoj koje su izravno povezane s kasnijom proizvodnjom i stavljanjem na tržište novih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga, ukoliko ispunjavaju uvjete iz članka 92. stavka (1) Ugovora o EZ-u. Sljedeće definicije sastavljene su kako bi pomogle Državama članicama u prijavi državnih potpora. Namjera im je da budu informativne, a ne normativne.

- Pod temeljnim istraživanjima podrazumijevaju se poslovi namijenjeni širenju znanstvenih i tehničkih znanja koja nisu povezana s industrijskim i komercijalnim ciljevima.
  - Industrijska istraživanja definiraju se kao planirana istraživanja ili kritička ispitivanja koja za cilj imaju stjecanje novih znanja koja se mogu koristiti za razvoj novih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga, ili za značajna poboljšanja već postojećih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga.
  - Poslovi razvojnog istraživanja namijenjeni su pretvaranju rezultata industrijskih istraživanja u planove, nacрте ili modele za nove, izmijenjene ili poboljšane proizvode, proizvodne postupke ili usluge, bilo da su namijenjeni prodaji ili uporabi, uključujući i izradu prvih prototipova koji nisu komercijalno upotrebljivi. Razvojno istraživanje može osim toga uključivati konceptualno planiranje i modeliranje alternativnih proizvoda, proizvodnih postupaka ili usluga, te prve demonstracijske ili pilot projekte, pod uvjetom da se ti projekti ne mogu preraditi ili koristiti za industrijsku primjenu ili komercijalno iskorištavati. Razvojno istraživanje ne obuhvaća rutinske ili redovne izmjene na proizvodima, proizvodnim linijama, proizvodnim postupcima, postojećim uslugama i drugim tekućim poslovima, čak i ako rečene izmjene predstavljaju poboljšanja.

DODATAK II.

Opravdani troškovi za istraživanje i razvoj u svrhu izračunavanja intenziteta potpore

Dolje navedeni troškovi smatrat će se opravdanima u svrhu izračunavanja intenziteta potpore za istraživanje i razvoj (ukoliko nastaju provođenjem drugih aktivnosti, osobito drugih aktivnosti istraživanja i razvoja, mora se posebno specificirati njihov udio u subvencioniranim aktivnostima istraživanja i razvoja i u ostalim aktivnostima):

- troškovi rada zaposlenika (istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja koji se isključivo bave istraživačkim aktivnostima),
- troškovi za instrumente, opremu, zemljište i zgrade koji se isključivo i stalno koriste za istraživačke aktivnosti (osim kada se ustupaju na komercijalnoj osnovi),
- troškovi za savjetodavne i slične usluge koje se koriste isključivo za istraživačke usluge, uključujući istraživanja, tehnička znanja i patente koji se pribavljaju od drugih strana,
- dodatni opći troškovi koji nastaju kao neposredna posljedica istraživanja i razvoja,
- ostali operativni troškovi (troškovi materijala, potrebnih sredstava i sličnog, koji nastaju kao neposredna posljedica istraživanja i razvoja).

DODATAK III.

Dodatni podaci koji se u pravilu prilažu uz prijavu sukladno članu 93. stavku (3) Ugovora o EZ-u za državne potpore za istraživanje i razvoj (u odnosu na programe potpora, pojedinačnih potpora koje se dodjeljuju temeljem nekog odobrenog programa potpora i jednokratne, tzv. ad hoc potpore).

(Ovaj se upitnik mora priložiti općem obrascu prijave iz Dijela A, Dodatka II. pisma Komisije upućenog Državama članicama od 2. kolovoza 1995. o standardnim obrascima prijave i godišnjih izvješća).

1. Ciljevi

Detaljan opis ciljeva mjere potpore i vrste istraživanja i razvoja za koje se potpora dodjeljuje.

2. Opis faza istraživanja i razvoja koje ostvaruju pravo na potporu

- 2.1. Temeljno istraživanje
- 2.2. Studije o tehničkoj izvedivosti
- 2.3. Industrijsko istraživanje
- 2.4. Razvojno istraživanje
- 2.5. Pilot projekti ili demonstracijski projekti

3. Detaljan opis stavki troškova za koje se može ostvariti pravo na potporu

- 3.1. Troškovi rada zaposlenika (istraživača, tehničara i ostalog pomoćnog osoblja koji se isključivo bave istraživačkim aktivnostima).
- 3.2. Troškovi za instrumente, opremu, zemljište i zgrade koji se isključivo i stalno koriste za istraživačke aktivnosti (osim kada se ustupaju na komercijalnoj osnovi).
- 3.3. Troškovi za savjetodavne i slične usluge koje se koriste isključivo za istraživačke usluge, uključujući istraživanja, tehnička znanja i patente koji se pribavljaju od drugih strana.
- 3.4. Dodatni opći troškovi koji nastaju kao neposredna posljedica istraživanja i razvoja.
- 3.5. Ostali operativni troškovi (troškovi materijala, potrebnih sredstava i sličnog, koji nastaju kao neposredna posljedica istraživanja i razvoja).

4. Vrsta i intenzitet potpore

- 4.1. Opis vrste i intenziteta potpore za svaku fazu istraživanja i razvoja koja može ostvariti pravo na potporu.
- 4.2. Detaljan opis primjenjivih povećanja intenziteta i najviši intenzitet potpore.
- 4.3. Navedite odvijaju li se aktivnosti istraživanja i razvoja koje mogu ostvariti pravo na potporu u cijelosti ili djelomično u područjima koja ostvaruju pravo na regionalnu potporu (članak 92. stavak (3) točka a) ili c)).

5. Suradnja na području istraživanja

- 5.1. Mogu li projekti koji se provode u suradnji više poduzetnika ostvariti pravo na potporu? Predviđaju li se tu tom slučaju posebni uvjeti? Ako da, koji?
- 5.2. Predviđa li program potpora suradnju između poduzetnika i drugih institucija, kao što su to istraživačke i visokoškolske institucije? Predviđaju li se u tom slučaju posebni uvjeti? Ako da, koji?
- 5.3. Ako istraživačke institucije primaju potporu za određeni istraživački projekt, koji je iznos i intenzitet te potpore?

6. Višenacionalni aspekti

Sadrži li prijedlog potpore (jednokratna potpora ili program potpora) višenacionalne aspekte kao što su to primjerice projekti Esprit ili Eureka?

Ako da:

6.1. Uključuju li projekti istraživanja i razvoja suradnju s partnerima u drugim zemljama?

Ako da, navedite:

a) o kojim se drugim Državama članicama radi,

b) o kojim se trećim zemljama radi,

c) o kojim se poduzetnicima ili istraživačkim centrima iz drugih zemalja radi.

6.2. Koliko iznose ukupni troškovi prijedloga potpore (jednokratne potpore ili programa potpore)?

6.3. Prikažite udjele u ukupnim troškovima po pojedinom partneru.

7. Primjena pravila

7.1. Tko će posjedovati predmetne rezultate istraživanja i razvoja?

7.2. Je li izdavanje licenci u odnosu na rezultate uvjetovano?

7.3. Postoje li pravila kojima se regulira javno objavljivanje ili širenje rezultata istraživanja i razvoja?

7.4. Navedite predviđene mjere u odnosu na kasnije korištenje odnosno daljnji razvoj rezultata.

8. Poticajni učinak potpora za istraživanje i razvoj

8.1. U odnosu na programe potpora, koje su mjere predviđene kako bi se osigurao poticajni učinak potpore na istraživanje i razvoj (vidi točku 6. Okvira)?

8.2. U odnosu na jednokratne (ad hoc) potpore, a posebno u slučajevima opisanim u točki 6.5 Okvira, koji su čimbenici uzeti u obzir kako bi se osigurao poticajni učinak potpore za istraživanje i razvoj?